

Jóság, hol vagy?

Részlet

Zákány Antal

Sívó, hét esztendőben jártam,
tapasztaltam, láttam és éltem,
kérdeztem: mi van a jövő tenyerében,
mit előttem váltig csukva tartott? —
mondd, mit ér a némaság, a semmi?
Az élet él! — meg kell-e éljenezni
hát, amikor úgylis harsog?!

Nem tudom, megkérdezzem-e:
Ki szólít elő országomból, a ködből,
kísértet az? vagy az életosztón,
mi erősebb a halálvágynál?
Magány, kóro vagyok, de ne szakajts le!
mert az intő, vezénylő végzet vagy te,
s én a halottaiból jövő Lázár...

Száz kérdés tör ki énbőlöm,
száz sodró, örvénylő hullám,
mely a mindenben, s az osztható nullán
át úzótt, gyötört és ajzott —
mi vagyunk mi? másnak, magunknak bálvány,
vagy a léten, e végtelen táblán
talányos, egyszerű krétarajzok?...

És mi vagyok én? mondd!
S hol az en különvilágom,
amikor mindenén átvilágol
az együvéolvasztó Nap,
forrása minden elemeknek,
jónak, rossznak és bölcséké átfestett,
ostoba szamaraknak...

Mi vagyok én? mondd!
E kornak kísértete? Arnya?
Magva, mit fölöld az atom-máglya?
Fényév, mely a végtelenbe ível?
Csúszo féreg, mely hiszi, hogy szárnyal,
gyilkos, fehér galambbal és békeággal?!
Szörnyeteg rejtőz szelíd szemeimben!...

Magány, íródeákom!
Nem! a lényem vagy te! A lényem!...
E lélek eszméletével
számoló, törődő igaz gondnok,
jegyezd föl, ne súgd a süketek fülébe
Az Elet égő arcába vésd be,
a szívem neked, hogy mit mondott...

Legenda lesz a példa-beszédem:
(füttyülök minden földi-királyra!
mert sohasem voltam én pojáca,
sohasem ráztam csörgőt!)
„... mert forró volt és bűnös a vére,
leszállt a pusztába, hogy megkísértse, —
a szenthez az Ordög!...”

Jött a nyomor, ekképpen hozzám,
de nem ígért tündéri-asszonytettet,
nyugalmát csak egy őszi estnek,
mit őriznek álmatag faluk —
a lelkem, tudod, hogy fáradt volt már
és az, Magány, csak te voltál,
akinek az ölében aludt...

A jóság volt, tudod, az én Ideáлом...
A jóság az én ezerjófüvem,
a könnyel gyújtott, gyehenna-tűzzel
lobogó kín, páratlan átok —
az eszem, mindegy, hogy mit gondol,
a lelkem szól — a lelkemmel mondom:
ki ad egy jó szóért oda egy királyságot?!

Ezerszer rúgva, szájonütve,
e szent szóhoz újra visszatérek,
tiporhatnak, mint utált férget,
harapják érte át a torkom —
én tudom, hogy miért született meg
azokért, akik bűnbeestek
örök-nyomorból és fájdalomból!...

Férfi vagyok, a szavam szikla,
de fölsír a szívem az igaz szóra!
Magány, te vagy a világom számadója,
jegyezd, vedd elő az írka —
ha lantot fogtam, én törvényt hoztam,
s máttól fogva, nem minden okkal
fogadok el jogot és alamizsnát...

Senki vagyok én, mint polgár,
de lelkemnek lombja messze terjed,
a sors egykor „szegénynek” keresztelt —
a nevem az! nem Antal —
így nyugtalanabb minden hegyi-érnél
hallgatásom, némaságom mélyen
bánat, példátlan panasz van!...

.....

Sem szent, sem pogány nem vagyok!
de istenem van — a jóság!
Képet lekoptek, testét megostorozták
és minden léptében tövisre hágott —
de tiszta, hivo két szemében
a szerelet és bekesség fenyel,
mint hamu alatt a zsarátnok!...

Az éj lakik az én két szememben
s egy halott madárnak búsuló párja,
nem sir, de elárulja két csüggő szárnya,
hogyan tengernyi fájdalmat rejt szívében —
halogat, csak nezi a sivár földet,
s a haldokló nyár éneke fölcseng
most néma szerelme énekeivel...

Van-e jóság, tebenned, virág,
ki megszóptatod a kicsi méhet?
Bozót, tebenned, ki a seregélynek
kítárod öled az éjszakára?
s tebenned, tövis, ki letörve, aláhullva
fekszel a fűben, miként a hulla,
de megkeres, rádlép az ember botor lába?

Jóság van, ó, mindenben jóság,
mi néma, nem gondolatlejtés —
egyedül vagy, ki örökké szenvedsz
gonoszul, a gonosztól — Ember!
mert, mint reggelhez a város: zajjal
érkezel magadhoz e léleksivatagban,
de nem bizó-reménnyel, gyanútlan szerelemmel!

A népben, a zajgó tengerben éltem,
mely küzdött önnön hullámaival szemben,
látam, a lelkemmel, nem a két szememmel:
mélyén a kétely lakik, megriadt tanúk —
s bús árnyát láttam megvert,
megszégyenített kis seregeknek,
vezérük, az Igazság — részegen aludt...

Olvastam hősről, ki legyőzte az
oroszlánt — ledőlt az, mint a kéve —
az én népem hasztalan ló önnön ösztönéletébe,
nem győzte le az önzést, lelke legnagyobb rémét! —
anyját, a nyomort, hogyha eltemette,
szegényebb, mert nem gondol lelki keresetre!
Részeg, tántorog, de a sötétség borából kér még!...

A fiai vérszegényen jöttek a létbe,
lányai (anyámtól én így tanultam)
terhelve babonával, rabszolga-múlttal,
eladva — kora árvaságra —
az élet árkusán bajként szerepeltek,
s azután (mint bukottat, elesettet)
zárdákba csapták őket és bordélyházba!...

Jóság, hol vagy?! Érzem,
értelmed a szívembe hogy átfolyt —
bonyolult féreg, nem vagyok egyszerű látnok,
de sejtem — a jövőben élsz te —
édes öled azért nem melenget —
s tudom, tisztább vagy te a jelenemnek,
minthogy lényeged a múltból visszaértse!

Elünk mi szegények, pörlekedve,
rokonságban sok-sok balgasággal,
a sötétségben: közös, de dönthető karámban,
hol emberi, hol baromi módon —
megbocsátunk (de haragvó megadással!)
vendégül hívunk (de szívünkön zár van!),
jóság, téged, a mindennapi gondból...

Eszünk a leendő bűneinkre gondol,
a drága nap amidőn leáldoz,
lelkünk a hulló szírommal szálldos
és hisszük, hogy annál is fehérebb —
jő a hajnal, játszik vele egy csöppet
(mindig millió éves varázslatával jött meg!)
s a szent galambból egyszerű veréb lett...

Szegény az ördög, így a mondás! —
szegény, mert nincs neki lelke —
a templomból jövet, lefekszünk a kerevetre,
bűnbánattal, gömbölydeden, miként a nulla —
mert nem vagyunk őslény (a szívünk márvány!),
örülünk (pezsgőnél és káviárnál!),
hogy angyalok leszünk 2000 esztendő múlva!...

Elünk becsületben, emberségben!
Kötelesség a szemérem: nem vagyunk rimák!
S amint a nyelve fordul, egy-két imát
máris tud, örökösünk, a gyerek —
tudja, mire felnő, hogy Eva és Adám
osztályunk ősi, legelső karnevállján
még nem viseltek fűgefalevelet!

